

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 3. apríla 2014*

„Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Medzinárodná právomoc vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti — Akt spáchaný v jednom členskom štáte pozostávajúci z účasti na protiprávnom konaní, ktoré bolo spáchané na území iného členského štátu — Určenie miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody“

Vo veci C-387/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Nemecko) z 28. júna 2012 a doručený Súdnemu dvoru 15. augusta 2012, ktorý súvisí s konaním:

Hi Hotel HCF SARL

proti

Uwe Spoeringovi,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory L. Bay Larsen, sudcovia M. Safjan (spravodajca), C. G. Fernlund, J. Malenovský a A. Prechal,

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: A. Impellizzeri, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. septembra 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Hi Hotel HCF SARL, v zastúpení: H. Leis, Rechtsanwalt,
- U. Spoering, v zastúpení: P. Ruppert, Rechtsanwalt,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a F. Wannek, splnomocnení zástupcovia,
- vláda Spojeného kráľovstva, v zastúpení: A. Robinson, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: W. Bogensberger a M. Wilderspin, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 5 bodu 3 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Hi Hotel HCF SARL (ďalej len „Hi Hotel“) so sídlom v Nice (Francúzsko) a pánom U. Spoeringom, bydliskom v Kolíne nad Rýnom (Nemecko), vo veci žaloby o určenie povinnosti zdržať sa porušovania autorského práva a vo veci náhrady škody.

Právny rámec

- 3 Z odôvodnenia 2 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že cieľom tohto nariadenia je – v záujme riadneho fungovania vnútorného trhu – zaviesť „ustanovenia harmonizujúce normy konfliktu právomoci v občianskych a obchodných veciach a zjednodušujúce formálne náležitosti na účely rýchleho a jednoduchého uznávania a výkon rozsudkov členských štátov viazaných týmto nariadením“.
- 4 Odôvodnenia 11, 12 a 15 uvedeného nariadenia stanovujú:
  - „(11) Normy súdnej právomoci musia byť vysoko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného a právomoc založená na tomto kritériu musí byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet konania alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iné kritérium väzby. Bydlisko (sídlo) právnickej osoby treba definovať osobitne, aby boli spoločné pravidlá prehľadnejšie a vyhlo sa konfliktu právomoci.
  - (12) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho výkonu súdnictva.
  - ...
  - (15) V záujme harmonického výkonu súdnictva je potrebné minimalizovať možnosť súbežných konaní a zaručiť, že sa v dvoch členských štátoch nevydajú nezlučiteľné rozsudky. ...“
- 5 Pravidlá súdnej právomoci sa nachádzajú v kapitole II nariadenia č. 44/2001 s názvom „Právomoc“.
- 6 Článok 2 toho istého nariadenia, ktorý sa nachádza v kapitole II tohto nariadenia v oddiele 1 s názvom „Všeobecné ustanovenia“, stanovuje vo svojom odseku 1:
  - „Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“
- 7 Článok 3 uvedeného nariadenia, ktorý sa nachádza v tom istom oddiele 1, vo svojom odseku 1 stanovuje:
  - „Osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného členského štátu len na základe princípov upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly.“

- 8 Článok 5 nariadenia č. 44/2001, ktorý patrí pod uvedenú kapitolu II oddiel 2 s názvom „Osobitná právomoc“, stanovuje vo svojom bode 3:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte

...

3. vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 9 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že pán Spoering je fotograf, ktorý v priebehu februára 2003 vyhotovil na požiadanie Hi Hotel 25 diapozitívov s pohľadom na interiér rôznych priestorov hotela prevádzkovaného touto spoločnosťou v Nice. Pán Spoering postúpil Hi Hotel právo na používanie fotografií v reklamných prospektoch a na jej internetovej stránke. Písomná dohoda o postúpení práv na používanie neexistuje. Pán Spoering fakturoval Hi Hotelu 2 500 eur za tieto fotografie s poznámkou „include the rights – only for the hotel hi“.
- 10 V roku 2008 si pán Spoering všimol v jednom kníhkupectve v Kolíne nad Rýnom, že v knihe fotografií s názvom „Innenarchitektur weltweit“ („Interiérová architektúra vo svete“), vydanéj vo vydavateľstve Phaidon so sídlom v Berlíne (Nemecko), sa nachádzajú reprodukcie deviatich fotografií, ktoré boli zhotovené v interiéri hotela prevádzkovaného spoločnosťou Hi Hotel v Nice.
- 11 Keďže sa pán Spoering domnieval, že spoločnosť Hi Hotel porušila jeho autorské práva na fotografie tým, že ich poskytla tretej osobe, vydavateľstvu Phaidon, pán Spoering podal proti Hi Hotel žalobu na súd v Kolíne nad Rýnom. Najmä sa domáhal zaviazania žalovanej, aby sa zdržala rozmnožovania fotografií alebo nenechala ich rozmnožovať, rozširovania fotografií alebo nenechala ich rozširovať bez jeho predchádzajúceho súhlasu na nemeckom území (žaloba na určenie povinnosti zdržať sa konania) a aby mu nahradila všetky škody, ktoré mu vznikli, prípadne vzniknú neskôr z dôvodu konania Hi Hotel.
- 12 Z vnútroštátneho rozhodnutia vyplýva, že spoločnosť Hi Hotel tvrdila, že vydavateľstvo Phaidon má sídlo aj v Paríži (Francúzsko) a že riaditeľovi spoločnosti Hi Hotel nebolo zakázané, aby poskytol fotografie uvedeným vydavateľstvám. Spoločnosť Hi Hotel nevie, či toto vydavateľstvo poskytlo fotografie ďalej svojej nemeckej sesterskej spoločnosti.
- 13 Prvostupňový súd žalobe pána Spoeringa vyhovel a odvolanie spoločnosti Hi Hotel nebolo úspešné. Bundesgerichtshof rozhodujúci o opravnom prostriedku „Revision“, ktorý podala spoločnosť Hi Hotel, sa pýta na možnosť založenia medzinárodnej právomoci nemeckých súdov na základe článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001.
- 14 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uvádza, že v zmysle úvah uvedených spoločnosťou Hi Hotel, zopakovaných v bode 12 tohto rozsudku, ktoré pán Spoering nespochybnil, musí byť medzinárodná právomoc nemeckých súdov podľa článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 overená na základe skutkových okolností, podľa ktorých vydavateľstvo Phaidon so sídlom v Berlíne rozširovalo sporné fotografie v Nemecku v rozpore s autorským právom a podľa ktorých spoločnosť Hi Hotel k tomu prispela tým, že ich poskytla vydavateľstvu Phaidon v Paríži.

- 15 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 5 bod 3 nariadenia... č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že ku skutočnosti, na základe ktorej vzniká nárok na náhradu škody, došlo v jednom členskom štáte (členskom štáte A), ak k protiprávnemu konaniu, ktoré je predmetom súdneho konania alebo z ktorého sú odvodené nároky, došlo v inom členskom štáte (členskom štáte B), a spočíva v účasti na protiprávnom konaní (hlavnom čine), ku ktorému došlo v prvom uvedenom členskom štáte (členskom štáte A)?“

O prejudiciálnej otázke

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 16 Spoločnosť Hi Hotel sa domnieva, že návrh na začatie konania je neprípustný, pretože nemá význam pre konanie vo veci samej z dôvodu faktu, že v tomto čase nebolo ešte určené, či došlo k úplnému prevodu autorských práv v prospech spoločnosti Hi Hotel. Ak by išlo o tento prípad, nebolo by možné v žiadnom prípade porušiť tieto práva.
- 17 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na svoju vlastnú zodpovednosť, platí prezumpcia relevantnosti (rozsudok SOA Nazionale Costruttori, C-327/12, EU:C:2013:827, bod 20 a citovaná judikatúra).
- 18 Súdny dvor môže zamietnuť návrh podaný vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nemá k dispozícii skutkové a právne podklady nevyhnutné na užitočné zodpovedanie otázok, ktoré sú mu položené (rozsudok SOA Nazionale Costruttori, EU:C:2013:827, bod 21 a citovaná judikatúra).
- 19 Tak tomu však v tomto prípade nie je. Ako tiež jasne vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, výklad článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 je potrebný na vyriešenie sporu vo veci samej, pretože spoločnosť Hi Hotel vyslovene namieta voči neexistencii právomoci nemeckých súdov pre rozhodnutie tohto sporu, pričom vnútroštátny súd musí nevyhnutne rozhodnúť o tejto výnimke pred rozhodnutím vo veci samej.
- 20 Na uplatnenie článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 môže rozhodujúci súd považovať za preukázané tvrdenia žalobcu o podmienkach mimozmluvnej zodpovednosti výlučne na účely overenia svojej právomoci v zmysle tohto ustanovenia.
- 21 Či sú uvedené tvrdenia dôvodné, je výlučne súčasťou skúmania vo veci samej (pozri rozsudok Pinckney, C-170/12, EU:C:2013:635, bod 40). Tvrdenie spoločnosti Hi Hotel, podľa ktorého rozsah postúpenia autorských práv v prospech spoločnosti Hi Hotel nebol ešte určený, sa týka predmetu rozhodnutia sporu v konaní vo veci samej, a preto nemôže ovplyvniť prípustnosť otázky položenej vnútroštátnym súdom.
- 22 Návrh na začatie prejudiciálneho konania preto treba považovať za prípustný.

O veci samej

- 23 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 5 bod 3 nariadenia č. 44/2001 musí vykladať v tom zmysle, že v prípade viacerých údajných osôb, ktoré spôsobili údajnú škodu v oblasti majetkových autorských práv chránených v členskom štáte, v ktorom sa nachádza súd, ktorý začal konanie, umožňuje toto ustanovenie založiť súdnu právomoc voči inej osobe považovanej za zodpovednú za túto škodu, ktorá nekonala v obvode tohto súdu.
- 24 Je potrebné najprv pripomenúť, že ustanovenia nariadenia č. 44/2001 sa musia vykladať autonómne s prihliadnutím na jeho systematiku a ciele (rozsudok Melzer, C-228/11, EU:C:2013:305, bod 22 a citovaná judikatúra).
- 25 Okrem toho v kapitole II oddiele 2 nariadenia č. 44/2001 je upravený určitý počet prípadov určenia osobitnej právomoci, medzi ktorými sa nachádza založenie právomoci podľa článku 5 bodu 3 uvedeného nariadenia, pričom ide iba o výnimku zo základnej zásady uvedenej v článku 2 ods. 1 uvedeného nariadenia, ktorá priznáva právomoc súdnym orgánom členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko (rozsudok Melzer, EU:C:2013:305, bod 23).
- 26 Pokiaľ ide o právomoc súdov miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, ide o pravidlo osobitnej právomoci, ktoré treba vykladať striktnie a ktoré neumožňuje výklad nad rámec prípadov výslovne uvedených v uvedenom nariadení (rozsudok Melzer, EU:C:2013:305, bod 24).
- 27 Ostáva však faktom, že pod pojmom „miesto, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“, ktorý je uvedený v článku 5 bode 3 nariadenia č. 44/2001, sa myslí tak miesto, kde vznikla škoda, ako aj miesto, kde prípadne došlo k udalosti, ktorá viedla k tejto škode, takže žalovanú možno žalovať podľa výberu žalobcu pred súdom v jednom alebo druhom z týchto dvoch miest (rozsudok Melzer, EU:C:2013:305, bod 25 a citovaná judikatúra).
- 28 V tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry platí, že pravidlo právomoci uvedené v článku 5 bode 3 uvedeného nariadenia je založené na existencii osobitne úzkej väzby medzi sporom a súdom miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, čo odôvodňuje priznanie právomoci týmto súdom z dôvodov riadneho výkonu spravodlivosti a hospodárnej organizácie konania (rozsudok Melzer, EU:C:2013:305, bod 26 a citovaná judikatúra).
- 29 Keďže určenie jedného z faktorov väzby uznaných judikatúrou uvedenou v bode 27 tohto rozsudku tak musí umožniť založiť právomoc súdu, ktorý je objektívne najviac spôsobilý na to, aby posúdil, či sú splnené skutočnosti zakladajúce zodpovednosť žalovaného, môže vo veci konať len ten súd, v ktorého obvode sa nachádza relevantné kritérium väzby (pozri v tomto zmysle rozsudky Folien Fischer a Fofitec, C-133/11, EU:C:2012:664, bod 52, ako aj Melzer, EU:C:2013:305, bod 28).
- 30 Pokiaľ ide o miesto príčinnej udalosti, je potrebné konštatovať, ako to tiež vyplýva z vnútroštátneho rozhodnutia, že existuje viacero osôb, ktoré údajne spôsobili škodu. Spoločnosť Hi Hotel, ktorá je jedinou žalovanou osobou v konaní vo veci samej, konala vo Francúzsku, teda mimo obvodu súdu, pred ktorým bola žalovaná.
- 31 Ako už Súdny dvor uviedol, okolnosť, že len jedna z viacerých osôb považovaných za zodpovedné za vytýkanú škodu je žalovaná pred súdom, v ktorého obvode nekonala, sa nemôže považovať za príčinnú udalosť, ku ktorej došlo v obvode tohto súdu v zmysle článku 5 bodu 3 nariadenia č. 44/2001 (pozri rozsudok Melzer, EU:C:2013:305, bod 40).
- 32 Článok 5 bod 3 uvedeného nariadenia teda neumožňuje na základe miesta príčinnej udalosti založiť súdnu právomoc voči inej osobe považovanej za zodpovednú za túto škodu, ktorá nekonala v obvode súdu rozhodujúceho o žalobe (pozri rozsudok Melzer, EU:C:2013:305, bod 41).

- 33 Na rozdiel však od veci, o ktorej sa rozhodlo rozsudkom Melzer, (EU:C:2013:305), neobmedzil vnútroštátny súd v prejednávanej veci svoju otázku výkladu článku 5 bodu 3 toho istého nariadenia iba na účely založenia právomoci nemeckých súdov na základe príčinnej udalosti údajnej škody.
- 34 Preto je potrebné rovnako preskúmať, či za okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, kde niekoľko osôb považovaných za zodpovedné za uvedenú škodu konalo v rôznych členských štátoch, článok 5 ods. 3 nariadenia č. 44/2001 dovoľuje na základe miesta, kde vznikla škoda, založiť právomoc súdu členského štátu voči jednej z osôb považovaných za zodpovedné za uvedenú škodu, hoci konala mimo obvodu súdu, ktorý začal konanie.
- 35 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že právomoc konať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti môže byť založená v prospech súdu, ktorý začal konanie o žalobe o určenie porušenia majetkových autorských práv, ak členský štát, na ktorého území sa nachádza tento súd, chráni majetkové práva, na ktoré sa odvoláva žalobca, a ak hrozí, že vznikne údajná škoda v obvode súdu, ktorý začal konanie (pozri rozsudok Pinckney, EU:C:2013:635, bod 43).
- 36 V konaní vo veci samej pán Spoering tvrdí, že údajne došlo k porušeniu viacerých majetkových autorských práv, teda práva na rozmnožovanie, rozširovanie alebo vystavovanie predmetných fotografií. Je pravda, že tieto práva sú v Nemecku chránené na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 17/001, s. 230).
- 37 Za okolností, aké sú v konaní vo veci samej, je potrebné vychádzať z toho, že riziko vzniku škody vyplýva z možnosti získať kópiu diela, ktorého sa autorské práva týkajú, na ktoré sa odvoláva žalobca voči kníhkupectvu nachádzajúcemu sa v obvode súdu, ktorý začal konanie. Ako tiež vyplýva zo skutkového stavu pripomenutého v bode 14 tohto rozsudku, odovzdanie sporných fotografií vydavateľstvu Phaidon v Paríži spôsobilo ich rozmnožovanie a rozširovanie a tým zároveň spôsobilo riziko vzniku údajnej škody.
- 38 Naopak, keďže ochrana priznaná zo strany členského štátu, v ktorom sídli súd, ktorý začal konanie, platí len na území tohto posledného uvedeného štátu, súd, ktorý začal konanie podľa miesta vzniku škody, má právomoc rozhodnúť iba o škode spôsobenej na území tohto členského štátu (rozsudok Pinckney, EU:C:2013:635, bod 45).
- 39 Súd ostatných členských štátov majú v zásade právomoc vzhľadom na článok 5 bod 3 nariadenia č. 44/2001 a zásadu teritoriality rozhodovať o škode spôsobenej na území ich vlastného členského štátu a aj najlepšie vedia posúdiť jednak, či naozaj došlo k zásahu do majetkových autorských práv zaručených dotknutým členským štátom, a jednak zistiť povahu škody, ktorá vznikla (pozri rozsudok Pinckney, EU:C:2013:635, bod 46).
- 40 V zmysle týchto úvah, ktoré boli uvedené vyššie, je potrebné odpovedať na položenú otázku tak, že článok 5 bod 3 nariadenia č. 44/2001 sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade viacerých osôb, ktoré údajne spôsobili uvádzanú škodu v oblasti majetkových autorských práv, ktoré sú chránené v členskom štáte, kde sa nachádza súd, ktorý začal konanie, toto ustanovenie nepovoľuje založiť – na základe miesta príčinnej udalosti vzniku škody – právomoc súdu, v ktorého obvode nekonala jedna z osôb, ktorá je žalovaná, ale povoľuje založiť právomoc tohto súdu na základe miesta vzniku uvádzanej škody, a to pod podmienkou existencie rizika, že k tejto škode môže dôjsť v obvode súdu, ktorý začal konanie. V poslednej uvedenej situácii má tento súd právomoc rozhodnúť iba o škode spôsobenej na území členského štátu, kde sa uvedený súd nachádza.

O trovách

- 41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 5 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že v prípade viacerých osôb, ktoré údajne spôsobili uvádzanú škodu v oblasti majetkových autorských práv chránených v členskom štáte, kde sa nachádza súd, ktorý začal konanie, toto ustanovenie nepovoľuje založiť – na základe miesta príčinnej udalosti vzniku škody – právomoc súdu, v ktorého obvode nekonala jedna z osôb, ktorá je žalovaná, ale povoľuje založiť právomoc tohto súdu na základe miesta vzniku uvádzanej škody, a to pod podmienkou existencie rizika, že k tejto údajnej škode môže dôjsť v obvode súdu, ktorý začal konanie. V poslednej uvedenej situácii má tento súd právomoc rozhodnúť iba o škode spôsobenej na území členského štátu, kde sa uvedený súd nachádza.

Podpisy